

3.
3.
(2)

DISSERTATIO
CANONICO-PUBLICA
DE
JURE CONSECRANDI
SUFFRAGANEOS

REVERENDISSIMIS GERMANIÆ METROPOLI-
TIS VINDICATO

EX
CONCORDATIS PRINCIPUM

QUAM

UNA CUM PARERGIS EX OMNIGENO JURE

PUBLICO TENTAMINI PROPONIT

P. ELIAS VAN DER SCHÜREN,

MINORITA CONVENTUALIS.

OPPONUNT

P. LIBERIUS VAN DER HERD.

Fr. FORTUNATUS SENTZE.

Fr. ROMUALDUS JOCHMARING.

Ejusdem Ordinis.

ET

PRÆNOB. D. HENRICUS WILLEMS, Marcetanus.

Ss. Canonum Auditores.

IN CONVENTU NOSTRO TREVIRENSI AD S. GERMANUM

DIE SEPTEMBRIS MDCCLXXIV.

* ————— *

Augustæ Trevirorum, typis ESCHERMANNIANIS.

D E O
PATRONIS ET AMICIS.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

Fides à nobis data (a) inpræsens liberatur, dum Tractationem de Jure consecrandi Suffraganeos Metropolitani reservato sistimus: quæ nos ad hæc tractanda moverint, alibi (b) memoravimus. Interim, amice Lector! te obtestamur, ut ea, quæ hæc scripsimus, seposito omni præjudicio, animi, Nationis, & Instituti secundum sapientissimum BENED. XIV. monitum (c) dijudices; minùs vero, à nobis Primatum summi Pontificis irreligiosè impugnari credas: memorem enim te esse petimus illius, quod famosus Lutheri Antagonista Joannes Eckius (d) ingenuè fatetur: de Ordinatione Episcoporum, quid hæc ad Primatum? Hanc, nempe Jurisdictionis, corde, ore, & calamo profitemur, atque adversùs ejusdem hostes & novaturientes spiritus constanter tuebimur: Reservata quoque certa, quæ successu temporis Primatui de Ecclesiarum omnium consensu accesserunt, omni reverentiâ agnoscimus; id verò absque injuria summorum paciscentium fieri posse arbitramur, ut cum celeb. Barthelio, dum Reservationes in pactis publicis seu Concordatis non existunt, aut eas existere dubitetur, Concordatorum literam ultrà reservationes expressas non esse extendendam in præjudicium Nationis, contendamus: sola enim litera Concordatorum nobis certam legem tulit, deinceps inviolabiliter observandam, ait Æneas Sylvius. (e) Vale interim, atque laboris conatum æqui ac boni consule.

(a) *Diff. nostra ad Conc. germ. p. 34.* (b) *Ibid.* (c) *Const. sollicita 1753.*
(d) *Lib. de Prim. sed apost. & D. Petri adversùs Lutherum C. 3.* (e) *Ep. 383.*

TRACTATIONIS CANONICÆ

DE

JURE METROPOLITICO CONSECRANDI SUFFRAGA-
NEOS EPISCOPOS

EX CONCORDATIS PRINCIPUM VINDICATO.

§. I.

Jus subditos Episcopos Suffraganeos canonicè electos con-
firmandi ac consecrandi potissimum penes Metropolitanos
ab horum primordio resedisse, indubitatum est. *

* Confirmationem ac consecrationem Episcoporum per plura
sæcula actus omnino indistinctos extitisse, cuilibet hujus rei historiã
vel

vel parum tincto in aprico est. Quis autem in historiae limite non deprehendit, Metropolitanos suae Provinciae Episcopos semper confirmasse? *Canone 4. Conc. Niceni* expressè definitur: *Episcopum oportet, maximè quidem ab omnibus, qui sunt in provincia, constitui ... eorum autem, quae fiunt CONFIRMATIONEM in una quaque provincia à METROPOLITANO fieri.* Non moror hic *Guilielmum Beveregium* presbyterum anglicanum, qui secutus nonnullos interpretes graecos credit in not. ad hunc canonem, hic tractari de electione solùm; sequor post plurimos Latinos versionem *Dionysii* & antiquissimum codicem ecclesiae Romanae, ubi ultima hujus canonis Clausula separatim conficit canonem cum hac inscriptione: *de potestate Metropolitanorum*: textus, qui ibidem legitur, ad literam consonat cum versione *Isidori*, quae apertè significat, tractari ibi de potestate Metropolitanorum in confirmandis ac consecrandis episcopis suae provinciae; dicit enim: *potestas sanè vel confirmatio pertinebit per singulas provincias ad Metropolitanorum episcopum.* Ipsa occasio ac ratio, cur canon iste à Synodo Nicæna fuit editus, evidenter docet, eundem intelligendum esse de Confirmatione episcoporum Metropolitanis competente: nemo enim ignorat contentionem illam *Meletii* adversus jura Metropolitanorum Alexandrini, quam *Sozomenus L. 1. hist. C. 24.* aliique historici referunt ad ordinationes episcoporum, quas sibi temerariè usurpaverat *Meletius* contra jura Alexandrini Metropolitanorum; has ordinationes episcoporum à *Meletio* factas, Synodus Nicæna hic reprobavit, atque Metropolitanis addixit. Confer. *ESPEN T. 3. p. 89.* atque *ejusdem Diss. in syn. Nicæn. §. 5. FLEURY T. 3. p. 194.* Canon porro sextus ejusdem Concilii inquit: *illud generaliter clarum est, quod, si quis PRÆTER SENTENTIAM METROPOLITANI factus fuerit episcopus, hunc magna Synodus definit, episcopum esse non oportere.* Hoc canone iterum agi de jure Metropolitanico, & de Metropolitanis, non autem de jure Patriarchico aut Patriarchis, probat ipse canonis contextus, & ipsa temporis circumstantia, quo hic canon fuit editus; eruitur quoque ex cit. antiquo codice ecclesiae Romanae, ubi canon iste tres distinctos conficit canones, quorum primus præfert *Tit. de privilegiis primarum sedium*, alter: *ne, SINE VOLUNTATE METROPOLITANI, quis ordinetur episcopus*; tertius: *de sequendo majori*

majori numero in electione. Synodus quoque Antiochena c. 19. statuit: episcopus, PRÆTER SENTENTIAM METROPOLITANI, nullatenus ordinetur: ubi rectè ad hunc canonem notat cum Balsamone ESPENIUS l. cit. p. 152. præfente Canone idem præcipi, quod Can. 4. Nicæno circa ordinationes episcoporum statutum est. Consentit Can. 12. Synodi Laodicenæ, ubi edicitur, ut episcopi JUDICIO METROPOLITANORUM .... provebantur ad dignitatem ecclesiasticam: hinc provectio episcoporum Metropolitanorum potissimum attribuitur, indubiè, ob approbationem & confirmationem electionis. Addi hinc possent alia Concilia tum generalia tum provincialia, quæ, ut confirmationis, ita & consecrationis jus METROPOLITANIS in suos Suffraganeos palam addicitur, nempe, ut episcopi, prout loquitur Canon 2. Conc. Taurinensis apud du Mesnil T. 1. H. Eccl. p. 80. Titulo missionis & consecrationis specialem unionem cum suo Metropolitanorum retinerent, ac subordinationem; tum etiam propter decantatam t. t. regulam; qui habet jus ordinandi, habet & judicandi, Conf. Syn. VII. Can. 2.

§. II.

Jus hoc confirmandi & consecrandi episcopos in suâ provinciâ prioribus sæculis summi Pontifices non tantum non interturbârunt, sed & pro eo in Metropolitanis conservando sollicitè vigilarunt. *

* Exemplo sit Epistola INNOC. I. ad Victricium episcopum an. 404. apud Fleury T. 5. p. 355. relata Can. 5. D. 64. ubi ita legitur: *extra conscientiam METROPOLITANI EPISCOPI nullus audeat episcopum ordinare ... hoc enim & sancta Nicæna Synodus constituit atque definivit. ZOSYMUS* Papa ep. ad Episcopum Arelatensem apud Fleury l. cit. p. 717. *JUS METROPOLITICUM saluum esse debere, asserit, tam in Ordinationibus episcoporum, quam in judiciis. S. LEO* in ep. ad Rusticum Narbonensem episcopum ita scribit: *inter episcopos recenseri non possunt, qui ab episcopis illius provin-*

cia, CONSENTIENTE METROPOLITANO consecrati non sunt. Vid. *Fleury*. T. 6. p. 355. *Idem Pontifex* in alia ep. ad *Anastasium* Thessalonicensem episcopum, in sequentem modum rescribit: *cum de summi Sacerdotis (Episcopi) electione tractabitur, ille omnibus preponatur, quem clerus & populus concorditer postularunt, ita ut, si in aliam forte personam se vota partium dividerint, METROPOLITANI JUDICIO is alteri preponatur, qui majoribus & studiis juvatur & meritis.* & infra, „ *quia METROPOLITIS JUS competit, suarum Provinciarum EPISCOPOS ORDINANDI.* *Fleury* l. cit. ad an. 444. p. 375. Tertia ejusdem *S. Leonis* epistola ad episcopos Provinciae Viennensis C. 5. ita habet: *Ordinationes episcoporum Metropolitanis reserventur: pacate & tranquille fiant: & C. 9. ejusdem epist. salva in omni METROPOLITARUM jurisdictione.* *Fleury*. l. cit. p. 391. *GELASIUS I.* in ep. ad Episcopos universos per Dardaniam constitutos relat. Can. 6. D. 64. iis sollicitè inculcat, quòd *meminerint se sub Metropolitanis suis esse, & ab iisdem substitui.* *JOANNES VIII.* an. 882. Optandum ecclesiae Genevensis episcopum consecravit quidem, sed expressis *Otramo* Archiepiscopo Viennensi verbis rescripsit ep. 288. apud *Fleury* T. XII. p. 768. *nolle se, ut hac CONSECRATIO PRÆTER ORDINEM peracta METROPOLITÆ JURISDICTIONI noceret.* *STEPHANUM VI.* hoc jus Metropolitanum in consecrando episcopos provinciae & agnovisse & conservasse, patet ex iis, quæ refert *Baronius* ad an. 885. in causa consecrandi episcopi Lingonensis: nempe hunc electum Metropolita Lugdunensis consecrare renuit: quare pro obtinenda consecratione *Stephanum* Papam imploravit: sed hic eum consecrare recusavit, atque secundà vice ad Lugdunensem Archiepiscopum remisit, monens illum, *ut ipse suo munere in hujus consecratione fungeretur.* *LEO IX.* an. 1051. in literis ad *Joannem* Archiepiscopum Salernitanum datis apud *Baron.* ad h. an. „ *jus Metropolitanum consecrandi episcopos secundum regulam sanctorum Patrum in ipsa integritate Salernitani Archiepiscopatus, eidem Metropolitanæ firmat atque confirmat, & non habeant potestatem successores nostri, in cunctis episcopatibus deinceps in perpetuum, episcopos consecrare.* Accedit exemplum *GREGORII VII.* qui in ep. ad *Synonensem* Metropolitanum inquit: *de ecclesia Carnotensi Canoni-*

nonicam electionem in aliquam personam facere admonuimus, aduenimus & vos, ut eidem electioni, eam, quam oportet, aut per vos, aut per idoneos nuntios vestros, diligentiam adhibentes, quem electum canonicè cognoveritis, & **MANUS IMPONERE**, & in **EPISCOPUM CONSECRARE** nulla ratione recusetis. Adduci quoque posset pactum Callixtinum, ubi utrimque Callixtus II. & Imperator spondent, se liberas electiones ac consecrationes in ecclesiis permitturos. Conf. Gonzalez in not. ad C. 7. de Temp. Ordin. ubi plura summorum Pontificum exempla hanc in rem adducit.

§. III.

Disciplina isthæc suos Suffraganeos consecrandi in Metropolitanis salva & illæsa perstitit ferè ad sæc. XIII. usque. *

* Hoc jus Confirmandi ac **CONSECRANDI** Suffraganeos Episcopos, exercuisse Metropolitæ Germanicæ nostræ totiùsque orbis Christiani, imò in eodem conservando omnes intendisse nervos sæc. XI. XII. ac XIII. patet ex iis quæ refert H. D. T. I. p. 555. Cùm Conradus Salicus Imp. Brunonem Tullensem Romæ à summo Pontifice episcopum consecrari vellet, id à Poppone Trevirensi interpositione sui juris Metropolitanici impeditum testatur Wibertus in vita Brunonis Lib. I. Cap. 12. In causa Caroli Constantiensis episcopi an. 1071. in synodo Moguntina definita scripserat Moguntinus Metropolitanus ad Alexandrum II. *relatum est nobis, quia regia legatio eundem designatum episcopum ad vos consecrandum deducat. In quâ re quid æquitatis & justitiæ sit, discretionis vestræ libra rectè dijudicat. Rogo autem excellentiam vestræ Paternitatis, quodsi ita verum est, ne ipse hoc à vobis accipiat, quod mihi, QUI HOC CANONICE FACERE DEBEO, auctoritas vestra interdixerat.* Colligitur id quoque (aliorum enim sæculorum gesta & exempla hic prætereo, & tantùm hic ea, quæ sæc. XII. & XIII. circa Consecrationes episcoporum acta sunt, adjicio) ex literis TURSTAINI Archiepiscopi Eboracensis ad Archiepiscopum Cantuariensem an. 1120. datis, queis huic inhibuit, ne episcopum S. Andreae, utpote suæ provinciæ subiectum consecra-

ret, atque desuper ad regem Scotiæ, ne id fieri pateretur, postulavit. Edocent hanc Episcopos consecrandi disciplinam querelæ ab ALBERTO Archiepiscopo Salisburgensi a. 1174. in Germania Alexandro III. factæ, quod RICHERIUS episcopus Brixinensis suus Suffraganeus absque consensu suo in conventu Ratisbonensi electus atque ab Episcopo Gurcensi præter Ordinem CONSECRATUS fuerit; nec non rescriptum Alexandri III. ad Conradum Archiepiscopum Moguntinum desuper datum, quo huic tanquam Legato suo præcipit, ut Episcopis Gurcensi & Brixinensi diem præscribat, intra quem Metropolitæ suo omnem obedientiam præstare compellerentur. Idem ALEXANDER III. anno 1161. ad SAMSONEM Archiepiscopum Remensem in Gallia Bullam transmisit, quâ eidem narrat, se quidem MILONEM II. Episcopum Ecclesiæ Tervanensis consecrâsse, sed salvo ejusdem jure Metropolitico. Eandem consecrationis disciplinam sæc. XII. ad finem vergente adhuc viguisse in Anglia, constat ex iis, quæ recitat Fleury ad an. 1175. nempe postquam in Conc. Londinensi Godofridus Episcopus Ecclesiæ S. Asæ in Cambria Episcopatum suum in manus Richardi Archiepiscopi Cantuariensis dimiserat, hic jure Metropolitico, alium in ejus locum episcopum præfecit ac consecravit, absque ullâ à Ss. Pontifice in hoc casu dependentia. Idem patet ex rescripto Innoc. III. a. 1199. ad Archiepiscopum Cantuariensem relat. C. 20. de elect. in verbis: *cujus (Vigoriensis episcopi) confirmationem usque in adventum ipsius distulisti.* Accedit aliud ejusdem Papæ rescriptum in Galliam relat. cap. 32. de elect. quo eadem Disciplina sæc. XIII. ineunte adhuc firmatur: nempe in verbis „ *Metropolitanus . . . electionem factam solemniter confirmavit.* Idem asseritur in Conc. Lateranensi sub eodem Pontifice an. 1215. habito relat. C. 44. de elect. §. 1. verbis: *munus consecrationis recipiant sicut hactenus recipere consueverunt,* nempe à Metropolitanis. Sæc. XIII. Metropolitanam Trevirensis hoc consecrationis jus adhuc exercuisse, patet exemplo Dni Henrici à Vinstingen, qui successorem Episcopi Metensis t. t. consecravit: equidem restitit tunc Pontifex, sed aliis de causis, quemadmodum liquet ex Bulla relaxatoria suspensionis ejusdem data à Gregorio X. a. 1272. in H. D. T. 1. p. 799. ubi Pontifex ita loquitur: *Tu verò quadriennio & amplius generaliter à spiritualium*

tualium & temporalium administratione suspensus, nec successorem Episcopi Metensis ordinare, nec alium (PROUT AD TREVIRENSEM SPECTAT, en jus Metropoliticum Trevirense in consecrando Suffraganeos evidenter assertum) *Præsulem potuisti.* Aliud quoque exemplum, quòd Rdmus Metropolita noster Trevirensis hoc suum consecrandi jus an. 1280. adhucdum exercuit, referunt FLEURY Tom. 22. p. 258. WADINGUS in suis annal. ad an. 1279. & *Hist. Eccles. de Toul* p. 455. nempe CONRADUS Minorita Germanus, Minister provincialis vir cognomento *Probus*, Deo atque negotiis aulicis Rudolphi regis militare benè gnarus, (eligen- tibus in discordia binà vice DD. Canonicis ejusdem ecclesiae) à *Nicolao III.* obtinuit Tullensem Episcopatum; sed nihilominus ad Metropolitam Trevirensis remissus, atque ab eodem, *potestate Metropolitana*, episcopus consecratus fuit. Constans inde atque unanimes est omnium Historicorum & Canonistarum opinio, CONSECRATOREM ORDINARIUM EPISCOPORUM in Provincia ad hæc tempora EXTITISSE METROPOLITAM.

Additio 1. Equidem *S. Leo* in *Ep. ad episcopos Siciliae*, quæ est inter ejusdem epistolas decima sexta, ait: *eos sequi oportere Disciplinam S. sedis, utpote cui consecrationem episcopalem deberent:* verum id de episcopis in provinciis Suburbicariis nempe in parte Italiae ad meridiem sita, atque de episcopis Siciliae id intelligendum esse, rectè notat *Fleury* in not. ad hanc epist. quos à Papa velut illorum supremo Metropolita consecrari oportuit.

Additio 2. In nonnullis quoque aliis casibus (qui tamen hoc jus Metropoliticum nullatenus imminuunt, sed potiùs stabiliunt) exterarum Provinciarum episcopos à summo Pontifice consecratos fuisse legimus; videlicet *primo:* ubi idem ut Ss. Canonum vindex & executor universalis suam auctoritatem interposuit, aut non permittens semel Canonicè electo sine causâ surrogari alium, aut irritans electionem neò-episcopi tanquam Ss. Canonibus inimicam. *2dò:* Ubi necessaria fuit Pontificis dispensatio ad dandam confirmationem episcopo electo. *3tiò:* Quando ipso jure ad Papam devolvebatur consecratio, scilicet, ubi Metropolita consecrare Suffraganeum injustè renuit,
aut

aut ob temporum fata ac injurias consecrare non potuit. 4to: Cùm partium dissidia circa electionem componi vix potuere absque interuentu sedis Apostolicæ; præter exempla supra §. 2. & 3. hanc in rem allata, hoc ipsum apparet ex Bulla duplici, quam refert HAHNIUS in sua collectione monumentorum inedit. Tom. 1. p. m. 119. & seq. Una inscribitur URBANO P. II. ad clerum & populum Halberstadiensem in causâ consecrationis STEPHANI ejusdem ecclesiæ episcopi electi, in quâ se eundem consecrâsse idem Pontifex ait, sed quia à S. sede Moguntina, tanquam Metropolitana consecrationem suscipere in tanta Schismaticorum tempestate non possêt. Alteram eidem inscribit URBANO II. * ad Ruthardum Archiepiscopum Moguntinum de consecratione Ottonis episcopi Bambergensis in qua idem Pontifex se benedictionis episcopalis manu eidem contulisse asserit, sed salva debita suæ Metropolitæ reverentia: id autem à se factum idèd, inquit, quoniam ecclesia per diuturna jam tempora episcopalis officii sollicitudine caruit, & propter præteriti schismatis ultionem in Teutonici regni partibus perpauci episcopali funguntur officio. In H. quoque. D. T. T. 1. p. 439. alia ejusdem Urbani epistola legitur ad Primicerium Metensem quosque Abbates data, super consecratione ned-electi ejusdem ecclesiæ episcopi, quâ obtinuerunt hanc gratiam sedis Apostolicæ, ut sui esset arbitrii facere consecrari ned-electum suum, à quocunque episcopo Catholico: sed propter impedimentum, quod in Metropolitanò Trevirensi tunc supponebat Romanus Pontifex. Ut ibidem notat ILLMUS AB HONTHEIM loc. cit. Quæ singula in Metropolitæ jus consecrandi episcopos suæ provincie potius firmant, quàm infirmant.

* Undecunque HAHNIUS celeb. in Academia Julia Ictus atque historiarum professor hoc suum Diploma Urbano II. inscriptum hauserit, eò vix adduci queo, ut credam epistolam illam genuinum Urbani II. partum esse. Quis enim ille Otto episcopus Bambergensis, quem à se consecratum in illa epist. affirmat Urbanus? Sanè non alius, quàm qui successit Ruperto Bambergensi episcopo an. 1102. fatis functo; qui Henrico IV. Imperatori ab officio Cancellarii exiit: qui anno 1103. nondum consecratus episcopus primò ad Papam Paschalem II. tunc existentem dedit literas, deinde personaliter eundem Anagninæ residentem accessit, atque ab eodem 17 Maji eodem

dem anno episcopus utitur reluctans consecratus fuit. Quis verò ignorat dudum tunc supremum obiisse diem *Urbanum II?* quem jamjam mortem oppetiisse an. 1099. omnes referunt historiographi. Conf. *Sandini vit. pont. p. 447. Fleury. Du Mesnil, Baronium Brie-tium* ad an. C. 1103. *Paschalem* itaque II. similes dedisse literas verifimiliter auguror ex eo, quòd idem Pontifex, prout allati referunt historici, ejusdem tenoris dederit epistolam ad clerum & populum Bambergensem: ubi ait: *nos tanquam B. Petri manibus, SALVO METROPOLITANI JURE, vobis per Dei gratiam, Ot-tonem episcopum ordinavimus.* Sed & hìc, se jus Metropolitanum in consecrando episcopos Suffraganeos intactum relinquere velle, ostendit Pontifex Paschalis.

§. IV.

Ex quo verò promiscuè invaluerunt summ. Pontificum RE-SERVATIONES ECCLESIARUM CATHEDRALIUM * CONFIRMATIO EPISCOPORUM in totâ Germania ad Sedem dem Apostolicam devolvi coepit ** una cum consecrationis ju-re. ***

* Videlicet sæc. XIV. Pontifices Romani à minorum beneficio-rum reservationibus ad reservandas sibi pariter Episcopales ecclesias progressi sunt: quarum reservationum quasi præludia extiterunt, Translationes & Resignationes episcoporum variis de causis factæ in manus summi Pontificis. Initium earum reservationum coepit sub CLEMENTE V. qui in *extrav. etsi in temporalium. de præb. inter Com. suæ dispositioni reservavit eas ecclesias Cathedrales, quas apud Curiam Romanam vacare contingeret: In Clem. in plerisque. de elect. idem Papa provisionem illarum ecclesiarum sibi reservavit, quæ in partibus dictæ, clero & populo Christiano carerent. Reservationes istæ Clementinæ circa Cathedrales ecclesias facile incrementum sump-sere in Gallia, quòd primus Clemens V. sedem suam transtulit. Et-enim teste *Baluzio Tom. 2. vit. Pap. Avenionens. p. 64. & Tom 1**

p. 616. postquam anno 1305. vacaverat Cathedralis ecclesie Lin-
gonensis per decessum episcopi Joannis Rupefortini, ejus collatio-
nem Clemens V. sibi reservavit, & postea *Bertrandum Degotum suum*
patrum, episcopum Aginnensem illuc transtulit: ut patet ex lite-
ris commendatitiis ad regem *Philippum pulchrum* scriptis Lugduni
22 Jan. 1306. Sedem vero Aginnensem *Bernardo Targio* nepoti suo
Archidiacono Bellovacensi tribuit, cum ei fecisset legis Gratiam, ut
ad episcopatum promoveri posset viginti quinque annos nondum
natus. *Baluz* l. cit. p. 154. Eodem anno vacaverat per translatio-
nem ecclesia Lingonensis, atque eandem contulit *Guilielmo Abbati*
Musciacensi, in cujus gratiam ad regem scripserat eodem anno 15.
Nov. *Baluz* l. cit. p. 178. *Petro Crocio* episcopo Claromontano
mortuo, ecclesiam vacantem contulit *Alberto Ecelino* Archidiacono
Carnutino, atque regem ut solutis jure regio bonis episcopalibus
fruendi copiam illi faceret, imploravit per epist. datam 11. Aug.
1306. *Fleury* ad h. an. Neque, has reservationes adeo in Gallia
fuisse exceptas, mirum videri debet, tum, quia increbrescens ca-
nonistarum opinio excepit constitutionem *Clem. I. ut lite pendente:*
ubi statuitur sub generali clausula, quod ad Romanum Pontificem
pertineat plenaria omnium beneficiorum & dignitatum per totam eccle-
siam dispositio: tum, quia Rex Gallie non tantum non refragatus
fuit huic doctrinae novae, atque inductis reservationibus, sed &
ipse Clementis V. auctoritatem adhibuit, ut haberet episcopos
quos cupiebat, sicut liquet ex regis Epistola ad Papam data, qua
gratias egit, quod Pontifex *Petro de Bella pertica* sedem Antifiodo-
rensem, *Guilielmo Barneto* Bajocassinam, & *Nicolao Lusacrano* A-
brimensem destinasset. *Baluz* l. cit. p. 587. Ad ecclesiam quoque
Senonensem an. 1309. vacantem idem Rex a Papa transferri petiit
Philippum Marennum tunc Cameracensem episcopum utpote *per so-*
nam suis desideris gratam & de qua fiduciam gereret plenior. *Ba-*
luz T. 2. p. 144. & 146. Reservationes has clementinas con-
firmavit & auxit *Joannes XXII.* extrav. ex debito inter comm. de
elect. qui provisioni suae reservavit omnes episcopales ecclesias apud
sedem illo vivente vacantes. *Benedictus XII.* extrav. ad regimen dis-
positioni apostolicae reservavit omnes episcopales ecclesias tunc apud
Sedem apostolicam quomodocunque vacantes & imposterum vaca-
turas...

ruras... Denique sequentes Romani Pontifices reservationem istam extenderunt ad *omnes ecclesias Episcopales*, tam apud Sedem apostolicam, quàm extra curiam vacantes in *reg. 2. Cancell.*

** Postquam per reservationes istas generales Ecclesiarum Cathedralium Capitulis nobile electionis jus ademprum fuit, eadem quoque recens disciplina METROPOLITANIS potestatem confirmandi suos Suffraganeos, quæ per tredecim facilè sæcula, tum intra tum extra synodos inconcussa mansit, & quam jus Commune Decretalium apertissimè supponit & confirmat, ademit, & Sedi apostolicæ reservavit. Neque mirum: cum enim sæc. XIV. provisiones Cathedralium ecclesiarum ad summ. Pontificem generaliter fuere devolutæ, indignum credebatur, ut à Romano Pontifice de Episcopatu provifus à METROPOLITANO confirmationem peteret, & accipere juberetur; quid enim id aliud, quàm collationem Pontificiam Metropolitanæ judicio ac sententiæ probandam vel improbandam subjicere?

*** Jure Confirmationis semel ad summum Pontificem devoluto, fieri non potuit, ut neque jus Consecrandi hoc sæculo ad eundem transfiret: quare ex hoc tempore nulla *episcoporum* à Papa provisorum *Consecratio* peracta fuit independenter à summo Pontifice; sed vel Papa ipse hoc consecrationis munus obivit, episcopis rescribendo, ut suo se conspectui repræsentarent consecrandos, *Conf. C. 33. de test. & Fleury H. E. ad an. 1306.* vel faciendo eos, ubi personaliter comparere non potuerunt, consecrari per alios, consecrandi facultatem tribuens per literas Apostolicas, ceu ex horum temporum historia apertò liquet.

Additio. His temporibus confirmatio à consecrationis actu fecerni coepit, atque trina illa consideratio matrimonii spiritualis invaluit, quod episcopum inter & ecclesiam intercedit: nempe *electio* instar sponsalium, *confirmatio* instar matrimonii rati, & *consecratio* consummati ad instar habetur. *Cap. 4. de translac.*

§. V.

Subortis contra Reservationes istas Cathedralium Ecclesiarum atque ablatum inde à Metropolitibus jus Confirmandi ac Consecrandi variis querelis inter omnes ferè Nationes *, tandem Nationi nostræ Germanicæ sæc. XV. per Concordata Jus liberum eligendi in Cathedralibus Ecclesiis restitutum fuit **, relicto nihilominus jure Confirmandi episcopos in manibus summi Pontificis. ***

* Sanè *Eduardus III.* Rex ANGLIÆ à senatu regis edoctus duas ad *Clementem VI.* dedit literas, quæ acerbè conqueritur *electiones liberas* Cathedralibus ecclesiis præripi, atque episcopos à Papa ordinari non absque levi præjudicio Nationis & Archiepiscopi Cantuariensis (*Joannis Stretfordii*) quem inter Præsules Ecclesiasticos Angliæ authorem fuisse ità resistendi Papæ, refert *Fleury* ad an. 1344. non alia de causa. quàm ut electiones in Cathedralibus ecclesiis liberæ permitterentur, atque Metropolitanis jus Confirmandi ac consecrandi episcopos inconcussum permaneret. Literas querelantes regias refert *Fleury* l. cit. Similes querelæ tum temporis natæ sunt in GALLIA, uti edocemur per edictum *Caroli VI.* in cujus initio Rex asserit „*salubriter institutum esse statutis Conciliorum generalium, quòd Prælati ad ecclesias Cathedrales per electionem assumantur, atque Cathedralium ecclesiarum EPISCOPI per suum METROPOLITANUM CONFIRMANTUR* „ ex post verò conqueritur, *hæc electionum ac confirmationum jura per reservationes Pontificias non leviter infringi* : quare Conc. Nationale Parisiense an. 1408. celebratum, inter alia Decreta Can. 4. statuit : *episcoporum electiones à METROPOLITANIS CONFIRMANTUR, ad quos etiam pertineat EPISCOPOS CONSECRARE, uti etiam ABBATES sibi immediatè subjectos CONFIRMARE, iisque BENE-DICTIONEM conferre.* *Fleury* ad h. annum. Neque reges Poloniæ destiterunt suis edictis Papales infringere reservationes episcopatuum in suis regnis teste *Raynaldo* ad an. 1427. & 1429. Que-
relas

relas in Hispania contra reservationes & læsã inde Metropolitanorum jura exortas recenset *Fleury* ad an. 1399. Nationem quoque nostram Germanicam eo tempore desuper conquestam esse, testis est *Gudenus Cod. Diplom.* T. III. p. 507. seq. testis est *Corvingius Diss. de Constit. ep. Germ.* ubi Ludovicum IV. Imperatorem ejusmodi Romani Pontificis Provisionibus ac Ordinationibus sese opposuisse, asserit. Testatur *Fleury* H. E. T. 22. p. 391. & T. 26. p. 365 & 371. Omnium loco sufficiant notissima illa *Avisamenta* sub Imperatore Sigismundo concepta & à Natione nostra in Conc. Constantiensi exhibita, quæ inter alia postulata hæc continent: *Petimus, quatenus Sedes apostolica contenta sit reservationibus clausis in corpore juris, & . . . .*, CONFIRMATIONES EPISCOPORUM per METROPOLITANOS fieri liberè, permittat. Conf. *Goldast. Const. Imp.* T. I. p. 391. similes querelæ motæ sunt in *Avisamentis Moguntinis* de an. 1440. tempore Conc. Basileensis. *Fleury* ad h. an.

** Id manifestum est tum ex *Concordatis Principum*, ubi acceptatum à Natione nostrâ fuit Decretum Conc. Basil. de *electionibus* ab *Eugenio IV.* ejusque successore *Nicolao V.* approbatum & confirmatum, tum etiam ex *Concordatis Aschaffenburgensibus*, §. *Item in ecclesiis Metropolitanis* &c.

*** Equidem Rdmi Germaniæ nostræ Præsules pro restituendo Confirmationis jure Superioribus immediatis seu *Metropolitans* in Conciliis tum Constantiensi tum Basileensi laborarunt multum; quid? quod stante neutralitate tempore diffidii inter PP. Basileenses in Conventu Moguntino an. 1439. inter alia Decreta Conc. Basileens. etiam hoc acceptarunt: *ut confirmatio electionum fiat per superiorem immediatum, ad quem spectat jus Confirmandi, quodsi verò ipse sine causa rationabili confirmare distulerit, mediatus superior desuper adiri poterit:* ceu loquitur instrumentum acceptationis in Lib. *Concord. Nat. Germ.* T. I. p. 53. seq. Verùm in *Concordatis Aschaffenburgensibus* huic Decreto acceptato derogatum fuit, §. cit. *Item in Metropolitanis.* atque jus Confirmandi episcopos Germaniæ (quam præter canones & statuta Ss. Conciliorum) Sedi apostolicæ reservatum.

Additio. Unicum in Germania superest antiqui juris Metropolitanici in confirmando episcopos provinciae exemplum. *Archiepiscopus* nempe *Salisburgensis* quatuor suos Suffraganeos, *Chiemensem*, *Gurcensem*, *Seccoviensem* & *Lavantinum* instituit & ordinat in hunc usque diem, independenter ab omni Sedis apostolicae promotione. Causam hujus relictæ primigenii juris refert *Böckn* ad Tit. de præb. n. 118. nempe *Nicolaus V.* in Bulla an. 1447. ad ecclesiam Metropolitanam *Salisburgensem* data declaravit: *juri Archiepiscoporum Salisburgensium ob merita singularia in dictas ecclesias nihil fuisse detractum.*

§. VI.

An verò ipsum JUS CONSECRANDI SUFFRAGANEOS à Rdmis Germaniæ nostræ Metropolitanis unà cum confirmationis jure abdicatum quoque fuit? *

* Contendunt id *Espenius* T. 1. J. E. U. Tit. de Consec. Ep. alii- que ejusdem ævi scriptores. *P. Wolfgangus Schmid.* Diff. de Reserv. Pontif. a. 1773. emanata ait, consecrationem Suffraganeorum à Metropolitanis TACITE per Concordata *Aschaffenb.* ablatam atque Sedi apostolicæ reservatam esse. *Schrod.* in suis Instit. Tit. de elect. inquit, consecrationem non per Concordata quidem Sedi apostolicæ reservatam esse, sed quòd hæc tanquam accessoria confirmationem ipsam sequeretur; hi omnes provocant ad usum & praxin: quare haberetur in Pontificali Romano sub Tit. de consecratione electi in episcopum: nemo consecrari debet, nisi prius constet consecratori de commissione consecrandi sive per literas apostolicas, si sit extra curiam, sive per commissionem vivæ vocis Oraculo à summo Pontifice consecratore factam, si Consecrator ipse sit Cardinalis. Negant è contra duo, Rdmorum Germaniæ nostræ Metropolitanarum, Confiliarii Ecclesiastici intimi, alter Serenissimi ac Rdm Archiepiscopi nostri *Trevirensis* Cl. *NELLERUS* Diff. de certis S. Conc. Basil. Decretis &c. C. 2. §. 2. ubi notat: de Reservata superioribus immediatis consecratione . . . nihil est immutatum in Concordatis *Aschaff.* hinc, istis non obstantibus Metropolitanis suorum
episco-

episcoporum Suffraganeorum consecrationes prætere possunt, licet omnes confirmentur Romæ. Alter Rdmi Archiepiscopi Moguntini Cl. SCHLÖR Diff. de nat. & indol. Concordatorum ut sunt pacta p. 102. ubi inquit: nihil Ss. Pontifici hodie reservatum, nisi quod in Concord. Aschaff. illi EXPRESSE additum: inter illud verò non est consecratio Suffraganeorum, consequenter non est Ss. Pontifici reservata.

§. VII.

IPSA CONCORDA'ORUM Principum * LITERA aper-
tissimè addicit METROPOLITANIS Germaniæ JUS CONSE-
CRANDI suos Suffraganeos. **

* Omnino hic suppono ex receptissima in pluribus Academia-
rum Germaniæ Cathedris sententia: Concordata Principum etiam
hodie tanquam pacta publica & legem fundamentalem imperii at-
tendenda esse: quemadmodum id insinuat 1) ipsum acceptationis
Instrumentum sub Alberto Romanorum rege. 2) Diploma ge-
nerale Friderici Alberti Successoris, quod reperitur asservatum in
Abbatia ad S. Jacobum Moguntia. 3) Instrumentum Facul-
tatis, quod Eugenius IV. dedit suis legatis ad Dietam Francofur-
densem, ut confirmarent Germaniæ nostræ nomine Pontificis de-
creta sub Alberto II. acceptata, quod extat apud Raynaldum ad an.
1446. n. 3. 4) Ipsa Eugenii IV. Bulla quæ incipit: ad Tran-
quillitatem. præcipuè in verbis: *finaliter concordare.* 5) Bulla
specialis desuper data Archiepiscopo Moguntino, cujus Originale
extat in Archivio B. M. V. ad Gradus Moguntia. 6) Foedus
initum inter Archiepiscopum nostrum Trevirensis ac regem Gal-
liæ 28. Julii an. 1447. extans in *Harzheim Conc. Germ. T. 5. p. 385.*
& *H. D. T. T. 2. p. 409.* 7) Item clausula Concordatis Aschaf-
fenb. inserta: *in aliis autem.* Confer quoque 8) rationes pro firmi-
tate eorum adductas à Cl. WÜRDWEIN in *subsidiis Diplom. T. 2.*
docebunt quoque aliæ plures ab eo adducendæ in *historia sua Diplo-
mat. Concordatorum,* quam idem successu temporis edendam ipo-
pondit

pondit nuperrimè *T. 4. subsid. in præf.* 9) Accedunt plura Concilia provincialia, inter cetera *Coloniense* de an. 1536. quod ad Varia ejusmodi decreta acceptata provocat. Queis attentis compertum satis puto Concordatorum Principum robur & observantiam.

** *Ad ipsam Concordatorum Principum literam* (quam exortis circa veram Concordatorum mentem Controversiis Germania semper tenuit cum obvio & naturali ejusdem intellectu, quæ nunquam finit Legem hanc fundamentalem Sacerdotium inter & imperium novis vanisque interpretationibus & æquivocationibus in altercationem pertrahi, atque ad sensus peregrinos detorqueri) *hic provoco:* in Instrumento acceptationis, ubi acceptatur decretum: *de electionibus* irà legitur: **PROMOVENDUS PER PAPAM . . . REMITTATUR AD SUUM SUPERIOREM IMMEDIATUM CONSECRANDUS AUT BENEDICENDUS.** Unico excepto casu, *nisi forsam talis promovendus præsens fuerit in Curia romana, quo casu nihilominus remittatur, ut hujusmodi suo immediato superiori præstet debitum juramentum.* Quis hic ex literali & aperto Concordatorum textu non videt **METROPOLITANIS CONSECRATIONEM SUORUM SUFFRAGANEORUM** unà cum exactione debiti juramenti restitutam & confirmatam esse? Verùm cum Concordata *Aschaffenb.* derogatum aut immutatum extat, uti loquitur clausula iis inserta: *in aliis autem*, in præsentis dispiciendum venit, num *jure consecrandi Metropolitico* in iis quidquam derogatum aut immutatum fuerit. Utrumque Concordatorum *Aschaffenb.* schema irà habet: *proviso, quòd confirmati & provisi per Papam, nihilominus Metropolitanis & aliis præstent debita juramenta & alia, ad quæ de jure tenentur.* Conferamus nunc præsentem textum cum eo, quem retulimusex Concordatis principum: quis mutationem quandam *circa consecrationis jus* deprehendit? Confirmationis jus Metropolitanis abdicatum esse, ex iis palam est. Quid verò *de consecrationis jure* in Concordatis *Aschaffenb.* statuitur? Quid ordinatur, aut quid immutatur? nihil. Quodsi verò Concordata derogatoria nihil de eo statuunt, quis sanæ mentis *juri consecrandi Metropolitico*

tico in Concordatis Principum, per verba, *remittatur Consecrandus ad suum superiorem immediatum*, definito quidquam detractum esse crederet? in quantum Concordata Principum Aschaffenburgensibus non obviat, nihil extitit immutatum: ubi verò aut in quo *jus consecrandi Metropolitae* in Concordatis Principum addictum obviat allato Aschaffenburgensium textui? an jus exigendi debitum juramentum ab Episcopis excludit, & secum non compatitur jus consecrandi? Equidem obligatio debitum præstandi juramentum in Aschaffenburgensibus expressa tantum fuit: sed propterea jus consecrandi in iis exprimi non oportuit, sufficienter enim Metropolitanis, ut iis saluum & integrum maneret consecrationis jus, cautum erat per Concordatorum Principum literam nempe *remittatur consecrandus ad suum superiorem immediatum*; & cum Aschaffenburgensia erant tantum redhostimenti loco, queis sanctæ Sedi nonnullorum abdicacione compensatio fieret, consecrationem unà cum confirmatione exprimi oportuisset, si utraque abdicata & summo Pontifici reservata dici velit. Imo, si ipsum Aschaffenburgensium textum inspiciamus, non obscure inde colligitur firmatum potius de novo esse jus consecrandi in Metropolitanis; ait enim: *provisi & confirmati præter juramentum præstandum præsent iis alia, ad quæ de jure tenentur*: ad quæ verò ex lege Concordatorum Principum, tempore, quo Aschaffenburgensia fuere condita, Suffraganei adstricti erant suis Metropolitanis? ad quæ eos obligavit jus nativum ac ordinarium in Metropolitanis residens? redeamus ad Concordata Principum: nempe *remittantur consecrandi ad suum superiorem immediatum* seu Metropolitanam? ab hoc eorum consecratio de jure fiat, prout toties Conciliorum tum provincialium tum generalium statutis ordinatum, atque summorum Pontificum elogiis ac præceptis inculcatum extat. Conf. §. 1. 2. 3. Jus itaque Metropolitanicum assertum potius quàm derogatum aut immutatum ex utroque Concordatorum textu credendum est, excepto unico casu, *ubi consecrandus præsens foret in Curia Romana.*

C

§. VIII.

§. VIII.

Hoc jus Suffraganeos consecrandi Metropolitici per Concordata restitutum esse, suadet vera, pacta publica interpretandi, regula. *

* Ubi evidens est Concordatorum litera, nullam interpretationem admittendam esse, quâ vis Concordatis inferatur, alibi vidimus: quid hoc enim esset aliud, quàm pronam Pactis ac Concordatis sanctissimè servandis contraveniendi parare viam? quod neque de Natione nostra utpote integerrimæ semper ac germanæ fidei, neque de altero summo Pacifcente præsumi oportet unquam: hic autem omnino evidentem esse Concordatorum textum, nempe: *remittatur Consecrandus ad suum superiorem immediatum*, vel obiter inspicienti patet. In dubio verò, utrum in Concordatis Aschaffenburgensibus immutatio quædam facta fuerit circa Concordata Principum, interpretationem tunc fieri debere, facillè admiserò. Sed quænam tunc interpretationis regula? *in dubio mutationis factæ*, ait Schmid Diss. cit. p. 133. *nihil immutatum esse indubium est*. Dato itaque, nequiquam concessò, dubium hic esse, num circa consecrationis jus in Concordatis Principum definitum, mutatio quædam facta fuerit, in *Concordatis exceptivis*, nihil immutatum esse in eo dicendum est. Quemadmodum enim unanimes est sententia, quòd lex certa eò usque obliget, donec mutatio legis æquè probeatur certò: quia correctionem contra jus clarum præsumere omnino nefas est, ità & illa lex quam sibi summi imperantes per pactum solemne seu Concordata Principum circa consecrationis jus dixère, nempe *remittatur consecrandus &c.* manebit certa & indubitata, donec mutatam fuisse certò appareat. Ubi autem mutatam fuisse consecrationis legem in Concordatis Principum stabilitam, apparet certò? audiamus, quid hæc in re edisserat Cl. *Sebrod* in suis Instit. Tit. 6. p. 202. nempe per Concordata Aschaffenburgensia consecrationem *non esse reservatam summo Pontifici, utpote quæ de illo tacent*. Sanè immutationem quandam esse factam in Aschaffenb. circa consecrationis jus neque hic intuetur: quodsi ergo nulla immutatio facta

facta sit, subintrat regula Concordatorum Principum: nempe, *remittatur consecrandus ad suum superiorem immediatum.* Accedit, quòd in dubio, an per Concordata Aschaffenb. quidquam immutatum fuerit, conditio Nationis germanicæ teste eodem *P. Schmid.* l. cit. longe melior illà summi Pontificis esse debeat. Apud omnes verò in confesso est, Metropolitanos extitisse Consecratores ordinarios suorum Suffraganeorum, atque in casu violati hujus juris metropolitici sæpiùs contradixisse vid. §. 3. hujus Tract.; hinc in dubio an contra jus nativum Metropolitanum consecrandi, jure postliminii in Concordatis Principum restitutum & pacto publico firmatum, in Concordatis Aschaffenb. pro sum. Pontifice facta sit mutatio, nihii immutatum, atque jus Metropolitanarum in Consecrando Suffraganeos salvum semper & integrum esse, præsumi debet; unde ait Celeb. *Barthelius* Diss. 2. ad Concord. german. p. 345. *Regula, Concordata in favorem Ordinariorum interpretanda esse, statuitur puriori Ecclesiæ Disciplinæ, primigenio Metropolitanarum & Episcoporum juri ac Ecclesiarum utilitati innixa.* Conf. Cl. ZALLWEIN. qui T. III. p. 316. ità inquit: *Cùm ordinarii (ac Metropolitanæ) habeant pro se jus antiquissimum, & continuatam per XII. secula (consecrandi Suffraganeos) possessionem; & è contra reservationes à Pontifice factæ & in Concordatis germanicæ eidem stabilitæ sint contra jus commune: hoc ipso pronuntiandum est IN DUBIO in favorem ordinariorum ac Metropolitanarum.*

§. IX.

Idem jus Metropolitanum circa CONSECRATIONEM firmat ipsa tum *Principum* tum *Aschaffenburgensium Concordatorum indoles.* *

* Ea nempe est utriusque Concordati indoles, ut Concordata Principum velut *pactum regulativum*, Concordata verò Aschaffenburgensia velut *pactum exceptivum* habenda sint: Conf. *Ant. Schmid.* Instit. & *Wolfgang. Schmid.* Diss. cit. p. 116. *quodsi Concordata Aschaffenburgensia*

cbaffenburgensia, ait, in se spectentur, & quatenus restringunt Concordata Principum etiam EXCEPTIO à REGULA, hoc est à Decretis Basileensibus modificatis dici possunt, & consequenter sub hoc respectu nonnisi strictam interpretationem recipiunt. Duo itaque ex agnita hac utriusque Concordati indole consideranda veniunt: primum est: plus juris Concordata Aschaffenburgensia utpote exceptiva summo Pontifici non attribuunt, quam quod excipiunt ab iis, quæ per Concordata Principum Episcopis ac Metropolitanis literaliter jure postliminii restituta sunt: alterum est: Concordata Aschaffenburgensia tanquam exceptiva à Concordatis Principum strictæ interpretationis fore. Jam verò ad nostrum jus Consecrationis Metropolitanicæ: hoc in vim pacti regulativi seu Concordatorum Principum restitutum esse Metropolitanis, docet eorum manifesta litera, nempe remittatur consecrandus, quid verò ab hoc jure excipitur in Concordatis Aschaffenburgensibus ceu exceptivis? sanè nulla hujus juris mentio in Aschaffenburgensibus apparet. Exceptum autem non censetur in contractu id, quod non apparet. Calvin. Lexic. jurid. ad h. vocem exceptum. quemadmodum itaque attentà istà Concordatorum indole ità argumentari fas est: in Concordatis Aschaffenburgensibus tanquam exceptivis nihil prorsus exceptum atque expressum fuit quoad reservationes per regulas Cancellariæ aliàsque constitutiones apostolicas introductas, ideoque quoad has nihil immutatum est in iis contra nationem, ergo iis sublatis per Concordata Principum velut regulam, jus liberæ collationis Nationi germanicæ manet reservatum, seu potius jure postliminii restitutum. Vid. Schmid. Diff. cit. p. 128 & 129. ità quoque idem de jure consecrandi Metropolitanico asseri omnino debet: nempe, in Concordatis Aschaff. utpote exceptivis nihil prorsus expressum atque exceptum fuit quoad jus Consecrandi per reservationes Cathedralium Ecclesiarum ad Sedem apostolicam devolutum; Ergo eo per Concordata Principum restituto in verbis „Remittatur consecrandus &c. jus Consecrandi Metropolitanicum Suffraganeos Episcopos manet Metropolitanis reservatum seu potius jure postliminii restitutum. Præsertim cum Concordata exceptiva strictam interpretationem fortiantur, adeoque ultra exceptionis literam non sint extendenda. Unde rectè ait Auctor strittiger Staatschriften. 3. Theil. p. 136. So oft ist in der Strenge den

den Concordatis Principum ein gefähmähiger Plan einzuraumen, so oft man die ächten baseler Decreten vor sich hat, denen durch die aschaffenburgischen Verträge nichts entzogen ist.

§. X.

Huic juri Merropolitico in Concordatis Aschaffenburgensibus TACITE derogatum esse, nullâ ratione asseri potest. *

* Tacitam fors immutationem aut derogationem factam esse, ex eo videretur, quod in textu Concordatorum Aschaffenb. nonnulla sint omissa, nempe: *remittatur consecrandus &c.* At quaeritur: num rectè ea omnia, quæ in Concordatis Aschaffenburg. reperiuntur omissa, *tacite* immutata dici eo ipso possint: plura in his non sunt expressa, quæ tamen in Concordatis Principum expressè definita suum adhuc hodie obtinere effectum dici debent, uti liquet ex iis quæ supra §. IX. deducta sunt *de reservationibus.* Profectò plura alia eo ipso, quod in Concordatis Aschaff. non fuerint expressa seu omissa, è contra in Concordatis Principum expressè in pactum deducta sint, adoptat uterque Cl. *Schmidt*, Heidelbergensis in suis Instit. v. g. Tom. I. p. 83. 161. & T. 2. *de decimis Papalibus.* alter *Fuldensis.* Diss. supra cit. C. V. *de negotio finali in Concord. Aschaffenb.* per totum. Non ergo prior ratio pro Consecratione adferri potest, cur hæc utpote omissa reservata nihilominus Ss. Pontifici dici possit, cum apertissima *ejusdem Metropolitanis reservatæ* mentio fiat in Concordatis Principum. Accedit *tacitas immutationes, derogationes, exceptiones* in pactis publicis jure naturæ servandis, item in jure nativo ordinario ac communi Metropolitanis competente, velut *odiosus* omni jure reprobari: unde notissimum illud, *specialiter in odium juris communis ac ordinarii concessa, & excepta, specialiter exprimi debere.* Ubi autem expressa legitur immutatio aut exceptio in pactis subsequentibus circa jus Consecrandi in Concordatis Principum Metropolitanis definitum, atque iis jure ordinario ac nativo competens? nullibi. Quâ ergo ratione *tacita* hic *immutatio* aut *exceptio* cum habere queat, non video. Rectius itaque ratiocinatur

natur Cl. SCHROD. in suis Instit. T. I. Tit. VI. p. 202. *Concordata Aschaffenburgensia de Consecratione Suffragan. tacent, ergo in vim eorum non est summo Pontifici reservata. Ex quo verò in contrarium infero: Concordata Principum apertè & literaliter Metropolitans jus consecrandi Suffraganeos restituant ergo iisdem in vim eorum manet reservatum, quia Aschaffenburgensia, tanquam ab iis exceptiva, de eodem tacent. ....* Præterea exceptionem obscuram, in pactis nullius momenti esse, petet ex L. I. §. *Labeo scribit. ff. de flumin. l. Titie textores in pr. ff. de Legat. I.* Bartol. in l. I. ff. de exception. Item, obscure excipere, est, nihil excipere: *argum. l. de ætate. §. nihil interest. ff. de interrog. ergo tacita illa immutatio aut exceptio hic circa consecrationis jus tanquam obscura, adeoque tanquam in Concordatis Aschaffenburgensibus non apparens, locum habere non videtur.* Quanquam non disitear, Nationis nostræ Metropolitans tractare ità finaliter potuisse cum Sede apostolica, ut & ipsum consecrationis jus cum jure confirmandi à se in pactis finalibus abdicatum esse vellent: verum ubi eos ità tractare voluisse constat? si tacita eorum abdicatio ità facile præsumi queat, quorsum tot Germaniæ nostræ Metropolitanarum querelæ super læsis suis juribus Metropolitanis, præsertim, *jure Confirmandi & Consecrandi episcopos Suffraganeos in Conc. Constantiensi exhibitæ apud Goldast. T. I. Const. Imp. p. 391. & an. 1440. repetitæ in Avisamentis Moguntinis, quæ prostant in der neuen und vollständigen Sammlung der Reichsabschieden P. I. p. 166 & seqq. ? quorsum expressa eorum petitio in Conc. Basil. Sess. 12. : Ceterum statuere dignetur sacrum Concilium, quòd promovendus per Papam secundum quandam clausulam hujus Decreti (de electionibus) REMITTATUR CONSECRANDUS AUT BENEDICENDUS AD SUUM SUPERIOREM IMMEDIATUM?* quorsum eorum constantissima declaratio, quæ jura sua Metropolitana sibi restituenda urgebant in Comitibus Francofurtensibus an. 1446. atque in notulis illis per Germaniæ legatos Eugenio IV. transmissis? Profectò hæc omnia tacitam illam præsumptamque abdicacionem circa consecrationis jus penitus elidunt. Neque plus Metropolitanos de juribus suis Metropolitanis abdicasse credendum est, quam in Concordatis Aschaffenburgensibus expressum extat, præcipuè cum jus Consecrandi Suffraganeos sit essentialis quasi qualitas inhæ-

inhærens visceribus ac ossibus Metropolitanorum ab horum primordio. Conf. RIEGER *Instit. P. I. de potest. Metrop.* Salvus itaque & incolumis stat Concordatorum textus: REMITTATUR CONSECRANDUS AD SUUM SUPERIOREM IMMEDIATUM SEU METROPOLITAM, quod enim non est immutatum cur stare prohibetur? L. 27. Cod. de Testam.

§. XI.

Neque jus Consecrandi Metropolitanicum ex eo corrumpitur, quòd CONSECratio velut *consecratoria* sequeretur ipsam confirmationem Ss. Pontifici ex Concordatis reservatam, prout contendit CI. SCHROD. in *suis Instit. loc. cit.* *

* Ità deduci posse, cuidam videretur ex eo quòd ex arg. C. 3. de *Constit. de connexis eadem sit habenda ratio*: nemo autem ignorat, consecrationem velut *consecrariam* semper annexam extitisse Confirmationi; consecratio itaque ab eo de jure fieri debet, cui competit jus confirmandi; Sed ut hæc valde speciosa appareant, pro præsentis tamen casu nihil evincunt. Prioribus quidem sæculis, ubi confirmatio ac consecratio actus fuere indistincti, ab eo consecratio contigit, qui habuit jus confirmandi, vid. §. 1. 2. at postquam sæc. XIII. confirmatio à consecratione secerni coepit, nova invaluit disciplina, consequenter alia utriusque actus erat habenda ratio, nempe factæ ab invicem divisionis tempore, illud *connexions vinculum* inter utrumque *dissolutum* esse, adeò, ut alius tunc extiterit, qui confirmavit, & alius, qui consecrationis manum imposuit: confirmavit plerumque Ss. Pontifex; confirmatos nihilominus remisit ad Metropolitanos, ut consecrarentur: manifestè hoc eruitur ex C. 44. de *elect.* ubi episcopi ultra Italiam constituti *Confirmationem sui officii* à Papa percipere jubentur, *Munus verò consecrationis recipiant, sicut hæcenus recipere consueverunt*, nempe à Metropolitanis. Conradus Tullensis Episcopus à Nicolao III. provisus ad Metropolitanam Trevirensem remissus fuit, non pro confirmando, sed ut ei consecratio-

cretionis manum imponeret; *Fleury* ad an. 1279. manifesto indicio, quod jus confirmandi ac consecrandi jam eo tempore velut jura distincta haberi coeperint. Verum ad tempora Concordatorum transeamus: Postquam occasione confirmationis episcoporum reservatae, etiam consecratio tandem ad Ss. Pontificem devoluta fuit, Metropolitanis Germaniae in utroque jure sibi restituendo laborarunt: vid. §. 5. at quanam eorum mens ac intentio extitit circa *jus consecrandi*, casu, quo confirmatio aut provisio Romae fieret? ea palam eruitur ex Concordatis Principum: PROMOVENDUS PER PAPPAM, inquit, REMITTATUR AD SUUM SUPERIOREM IMMEDIATUM, CONSECRANDUS AUT BENEDICENDUS: quid aliud haec insinuant, quam quod Metropolitanae jus confirmandi ac consecrandi non tanquam jura *connexa*, sed *separata* considerari vellent, atque ubi à Ss. Pontifice jus confirmandi exerceri contingeret, jus consecrandi propterea ab eodem ex ratione *connexionis* exerceri non oporteret? cum itaque Concordata Alchaffenburgensia ex mente Cl. SCHROD. de jure consecrandi taceant, & propterea illud Ss. Pontifici non reservent: neque asseri potest, consecrationem tanquam *connexam* aut *consecrariam* sequi ipsam confirmationem, eò quod Metropolitanae in Concordatis Principum expressè sibi velint reservatum esse jus consecrandi, casu, quo provisio aut confirmatio à Ss. Pontifice fieri contingeret.

§. XII.

Neque juri Metropolitico ex Concordatis Principum Metropolitanis reservato obest contraria praxis & observantia. *

* Haec enim est aut ex Metropolitanorum dissimulatione, qui jus consecrandi nativum in suos Suffraganeos sibi competens non urgent; aut nuda tantum facta sunt, quibus Metropolitanis non contradicunt: porro praxin & observantiam non tollere jus ex Concordatis Nationi nostrae quaesitum, etiam praescriptionis via, apparet ex constanti mente nationis, quae sua verba promissoria nulla praxi aut praescriptione contraria obliterari finit unquam: quae in actis pub-

publicis sæpissimè profitetur *vivendum & standum esse firmiter Concordatis, contraventiones esse tollendas. Recess. Imp. de an. 1500. tit. 44. §. 3. capit. Ferdin. I. §. 15. Rudolph. II. §. eod. Mathie §. 17. Ferdin. II. §. 15. Ferdin. III. §. 18. Ferdin. IV. §. 16. Leop. I. §. 19. Josephi I. §. 18. Caroli VI. art. 14. Caroli VII. art. 14. §. 3. Francisci I. art. 8. §. eod. capit. noviss. Josephi II. gloriosè regnantis art. 8. §. eod.* In specie verò quoad *jura Metropolitana* non tantùm an. 1455 & 1457. ab electoribus & reliquis statibus Imperii, in specie Ecclesiasticis, sed & ulterius an. 1563. ab ipso Imperatore nomine nationis fuit reclamatum *Conf. observat. historico-juvid. in Concord. Nat. germ. p. 15.* unde an. 1587. Archiepiscopus Coloniensis, Ecclesiæ Mindensis episcopum *constituit ac consecravit*, absque ulla à Sede apostolica dependentia. *Conf. eadem observ. p. 82.* Quid? quod, si ad novissima attendamus tempora, *praxim universalem* saltem, quoad consecrationem reservatam Papæ non obtinere, ex eo patet, quòd an. 1754. ambo Episcopi, *Tullensis* de Drouas, & *Virdunensis* de Nicolay petita & impetrata à Rdmò Metropolitano Trevirensi FRANCISCO GEORGIO speciali commissione in Archiepiscopum Parisiensem, ab hoc ex illius delegatione Episcopi ordinati sint. Vid. ILLMUS ab HONTHEIM H. D. T. I. p. 555.

§. XIII.

Neque sententiæ nostræ obest, *Authoritas ESPENII* aliorumque ejusdem temporis scriptorum. *

* Equidem *Espenius* J. E. U. P. I. T. XV. C. I. n. 13. ita inquit: *hodie verò sicuti Episcoporum confirmatio, ita & consecratio ad Pontificem devoluta est.* Verùm, quanquam virum hunc in materia canonica magni habeam, in hoc tamen casu ipsi parum deferendum esse arbitror, quia (quod & de aliis sentiendum velim) præ oculis tantùm habuit *Concordata Aschaffenburgensia* exceptiva, uti ex subsequentiis, quæ ibidem adducit satis colligitur; *Concordata* autem *Principum*, in quibus jus consecrandi Metropolitanis addicitur, ipsi tum temporis erant incognita, neque historiam *Concordata-*

torum Principum, quantum Germaniam nostram concernit, penitus inspexisse credendus est. Neque mirum; cum pro juribus Belgii potissimum se vigilasse scriptis suis palam faciat.

Ex his deductis in aprico esse satis, puto, jus consecrandi Suffraganeos Episcopos Rda. Germaniae nostrae Metropolitanis ex litera Concordatorum Principum hodie adhuc vindicari. Haec tamen à me eo fine relata nequaquam sunt, ut Sedis apostolicae reservata jura contra expressum Concordatorum tenorem irreligiosè impugnem, cum pacta publica maximè pro veneratione & autoritate ejusdem Sedis apostolicae germana fide servanda & custodienda esse omnino censeam: sed ut reservationes, quas ab omnibus & ab ipsismet Doctoribus curiae odiosas reputari constat, in dubio Concordatorum sensu restringendas, neque ultra eorundem literam extendendas esse, *per tacitas* adeoque in Concordatis non existentes reservationes, solidè concludam; praecipuè, cum summ. Pontificum intentio sit, Nationem Germanicam, ultra reservationes in Concordatis aschaffenburgensibus expressas, nullatenus gravandi.

PARERGA

EX OMNI JURE.

EX JURE NATURÆ.

1. *Est quidem homo ex ingenito naturæ sociale animal; sed servatâ regula propriæ cujusvis convenientiæ: neque enim omni homini socialiter vivere, nec omni homini quævis convenit societas.* 2. *Generi humano præcipit natura sociationem cum altero sexu, non singulis hujus generis: imò quibusdam sua individua natura & idiosyncrasia aversionem hujus societatis indidit.* 3. *Hinc cælibatum pænis afficere non est naturaliter æquum; cælibem enim aut natura facit, aut virtus, aut convenientia subjecti proprii, aut defectus amantis.* 4. *Sociari hominibus sexûs sui, vitamque communem vivere, multorum non est convenientia, nec semper est ad pacem collegiorum:*
hinc

bine vituperandi non sunt canonici, qui *ſec. X.* contra regulam *CHRODO-*
GANGI à communi refectorio recesserunt ad economias separatas. 5. Ne-
 que taxandi sunt religiosi penitus solitudinarii vel more antiquo penitus reclusi,
 quasi amplecterentur vitæ genus normisi in Calidioribus Orientis plagis excoc-
 tum. 6. Societates regularium non sunt adeò nigre, prout eas denigrarunt,
 nigre nimis notati quidam anonymi. 7. Damnae societates, in quibus plus
 vacatur contemplationi, quam actioni, est prætere, omnes homines factos
 esse ad agendum potius quam ad contemplandum. 8. Impia & injuriosa est
 hæc propositio: je ne vois pas, que la société soit plus redevable à un Ca-
 pucin, qu'à un Fadir; les uns & les autres sont fous & fainéans. 9. So-
 cietates tamen eorum, qui liberi muratores (*Sreymaurer*) vocantur, rectè
 damnare potuit *Benedictus XIV.* ex illo principio: qui malè agit, odit lucem.

EX JURE PUBLICO ECCLESIASTICO.

1. Forma regiminis ecclesiastici secundum institutionem Christi non est va-
 luti in societate æquali prout contendit *Bœhmerus*. 2. Sed talis est, ut sint
 veri imperantes ac obediens, adeoque vera est hierarchia in ecclesia Christi.
 3. In ea præeminet summus Pontifex primatu jurisdictionis in omnes prædi-
 tus. 4. Cui neque episcopi sese subducere queunt. 5. Falsum itaque & in-
 juriosum est, quod ecclesie gallicane novissimè imposuit ex Protestantibus *Cl.*
Beckers Academiæ regie in *Greifswald* jurium Professor, in seinen *Ge-*
danken und Eriäuterungen über das Kirchenrecht a. 1772. p. 391. ita
 inquit: die Franzosen behaupten das systema episcopale, sie nehmen
 daher an, der Papsst seye das Oberhaupt der Kirche, nicht aber ein
 Caput jurisdictionis, sed ordinis; er hat keine Macht der ganzen Kirche
 Gesätze vorzuschreiben: sondern er ist nur der erste unter den Bisdö-
 fen, so sonst einander gleich: que mendacia ex iis facile retunduntur,
 que refert *DE MAILLANE* Diction. de droit Canon. Tom. II. p. 400.:
 il n'y a point de Catholique, qui ne reconnoisse & qui ne revere dans
 le Pape une primauté réelle de droit divin non seulement *D'HONNEUR*
 & de *PRESEANCE*, mais encore d'a thorie & de *JURISDICTION*
 canonique, sur tous les Eveques & sur les Conciles particulieres. C'est
 ce, qui a été décidé en l'assemblée de la faculté de Theologie contre *LU-*
THER en 1542. art. 3. 6. *Episcoporum tamen jurisdictionis æquè immédia-*
tè à Christo est, sicuti & illa summi Pontificis, salvâ subordinatione canonica

ad Caput ecclesie tanquam ad centrum unitatis. 7. Summo Pontifici competit potestas proscribendi libros, quos constat ecclesie universali esse nocivos. 8. Habet quoque potestatem alias condendi leges pro universa ecclesia, salvo nihilominus jure placeti in Disciplinariis. 9. Peccare nobis per excessum videtur Espenius, ubi jus placeti promiscuè extendit ad causas fidei: 10. Ubi tamen Bulla dogmatica Romæ ita concepta foret, ut contineret quid adversum jura regni, promulgari deberet secundum dogma, cum protestatione adversus id, in quo jura regni aut libertatibus adversatur.

EX HISTORIA ECCLESIASTICA.

1. Clementem I. fuisse immediatum D. Petri successorem, non est certum, 2. Constitutiones apostolicas haud genuinum Clementis partem esse ex Eusebio & Hieronymo probè advertimus. 3. Decretales ante Siricium paucis exceptis, unà cum Canonibus Apostolorum inter supposita numeramus. 4. Qui plures quam viginti Canones Conc. Nicæno attribuunt, distinguere nesciunt inter Canones ejusdem Concilii proprios & Canones Sardicenses, ac sic dictos Canones arabicos. 5. Jus investiturarum per annulum & baculum justis ex causis Henrico IV. & V. ademptum fuit. 6. Quando Gregorius VII. deposuit Imperatorem & Otto I. Joannem XII. adscribendum est fati temporum. 7. Donatio Constantini nullo ex capite admitti potest. 8. Hadrianus Papa non concessit Carolo M. jus eligendi Pontificem. 9. Famosi Canones 22 & 23. D. 63. certam fidem non merentur. 10. Falsum est usum palii à Pontificibus esse dolosè ad jura Metropolitana imminuenda excogitatum.

EX JURE PRIVATO ECCLESIASTICO & CIVILI.

1. Non omnes decimas in Germania esse origine suâ ecclesiasticas satis tutò defendi potest. 2. Neque omnes decimas in Germania effectas fuisse ecclesiasticas ostendimus ex historia comitiorum Geilenbusancrun a. 1186. 3. Quid referendum sit ad decimas majores, quid ad minores potissimum consuetudine determinari debet. 4. De quibusdam speciebus nostris primum temporibus coli frequentius coeptis uti frumento Turcico, Welsch Korn, piriis aut pomis terrestribus, Erdäpfel, Grundbun; ubi nihil specialiter statutum, hanc regulam assignamus: prout rariùs aut frequentius in quodam loco coluntur, vel ad majores, vel ad minores referendas esse. 5. Si idem ager sæpiùs per annum confitus, plures frugum species gignit, sequendam esse regulam arbitramur, was der Acker tragt muß Zehenden geben.

Apud

Apud
p. 558
che, e
fuit on
dunt l
pro ra
quibus
(olim
nibilon
vendic
1573.
potesta
cesi no
XIV.
reslire
chum
11. A
conder
crimin
bendi
dition

1.
perii.
3. Fu
protest
pis car
reform
ception
etiam
ademp
tum si
legal
tes ten
tandi

Apud Estor in den Anmerkungen über das Staats- und Kirchenrecht p. 558. idem est quoque, si quis agrum aliis eo anno quiescentem, die Brasche, extra ordinem coleret. 6. Prædio locato decimas solvet conductor cum sint onus fructuum. C. 28. de decim. ubi verò fructus ipsi in certas partes cedunt Domino & colono partiario (Salbbauern, Salbwinnern) utrumque pro rata ad decimas teneri verius est. 7. Decimas de terris novalibus, de quibus non extat hominum memoria an cultæ fuerint, nunc verò coluntur (olim Larricia, Ronci, Roncalia) parochis vindicamus: sunt nihilominus qui eas vel decimatori universali, vel Domino territoriali vindicare nituntur. 8. Quanquam Archiepiscopus Valentinus an. 1573. irritare noluerit Sponsalia clandestina, eò quòd tantam sibi inesse potestatem non existimaverit: justissimè tamen ea annullata sunt in Decreti nostra pro utroque foro, etiam jurata: non obstante declaratione BENED. XIV. contraria. 9. Sponsalibus contractis, si status sponsi fiat melior, hic resiliere nequit, uxor enim corruscet radiis mariti. 10. Parochum esse Matrimonii ministrum erat communissima sæc. XVI. opinio. 11. Alternativa illa ad quam infelix ille Felix in C. 2. de adult. & stup. condemnatus legitur, non est ubique regula universalis. 12. Impedimentum criminis non rectè explicant Theologi, si ad tres tantum matrimonii contrahendi casus extendant. 13. Lex civilis nullatenus assistit contractui sub conditione turpi inito.

EX JURE PUBLICO PACIS WESTPH.

1. Pax Westphalica attendenda est velut lex & sanctio pragmatica Imperii. 2. Justè & etiam efficaciter adversus eum protestati sunt Pontifices. 3. Jurisdictio ecclesiastica Episcoporum Germaniæ non in omnibus casibus in protestantes suspensa est. 8. Jus excommunicandi etiam protestantes episcopis catholicis in P. W. art. 5. §. 48. concessum suos effectus habet. 5. Jus reformandi DD. territorialibus pro regula: annus Decretorius verò pro exceptione à regula habendus est. 6. Jus introducendi simultaneum innoxium etiam publicum inter catholicos & protestantes DD. territorialibus in P. W. ademptum non est. 7. Subditis diversæ religionis, qui in A. N. nec privatum suæ religionis exercitium habuerunt, potest Dominus territorialis præfixo legali termino etiam invitis emigrationem injungere. 8. Ejusmodi emigrantes tenentur & ipsi consuetas decimationes solvere. 9. Neque jus transplantandi subditos hujusmodi negandum est D. territoriali, si transplantatis conce-

deve alibi velit religionis suæ exercitium. 10. In Principes ac subditos ad religionem catholicam reduces jurisdictione Diocesana cum omni specie reviviscit. 11. Dominus territorialis etiam subditis diversæ religionis indicere potest ferias ita celebrandas, ut nihil eorum conscientiæ adversum statuatur. 12. Ita in partes locum non habet in iis, quæ religionem nec directè nec indirectè concernunt. 13. Votum commune, quoad jus eundi in partes merito rejicitur.

EX JURE PUBLICO CONCORD. GERMAN.

1. Ad Concordata Germaniæ reducenda esse Concordata Principum seu Decreta Basileensia à Natione acceptata & Eugenio IV. confirmata, hoc certum est. 2. Omnium Concordatorum vim pactitiam intrepidè tuemus contra notissimos Concordatorum hostes. 3. Præposituras non esse in vim eorum reservatas, verosimilius est. 4. In beneficiis, quæ Papa adhuc in Germania confert, ex Concordatis Teutonicis non Teutonico præferri debet. 5. Neque ex iis pro libitu Ss. Conciliorum decretis ullo modo derogari potest, invita Natione nostrâ.

EX JURE FEUDALI & CRIMINALI.

1. Privatim circa feuda imperii cognitionem Judicio Cæsaris auctoritatem quam supremam in Germania Cæsarum feudali vindicamus. 2. Magis ad literas investituræ, consuetudines Feudales germanicas, quam ad jus Feudale Longobardicum respiciendum est. 3. Episcopi Germaniæ feuda regalia sui dignitati annexa habent, unde veri & proprii principes Imperii sunt, seu sæculares. 4. Delictum fundat forum proinde & exteri in alieno delinquentes illius territorii forum sortiuntur. 5. Judex in causis criminalibus magis ad absolvendum, quam condemnandum rem inclinare debet. 6. Ad confessionem torturâ elicitam requiritur subsequens expressa ratificatio. 7. Sententiæ criminales in rem judicatam non abeunt, proinde ad ultimum vitæ momentum probatio innocentie locum habet. 8. Principi in omnibus delictis in regula jus aggravandi competit.

O. A. M. D. G.

dere alibi vel
regionem ca
II. Dominus
rias ita celebr
in partes locu
cernunt. 13

EX

1. Ad Co
Decreta Bas
certum est.
contra notiffi
vini coram re
in Germania
bet. 5. Ne
potest, invita

1. Privati
taquam sup
literas incesti
Longobardica
dignitati am
saeculares. 4
tes illius terr
ad absolvendi
fessionem tort
tentiae crimin
mentum prob
in regula jus

Principes ac subditos ad
um omni specie reviviscit.
ligionis indicere potest fe
rysum statuatur. 12. Itio
directe nec indirecte con
z partes merito rejicitur.

GERMAN.

Concordata Principum seu
rio IV. confirmata, hodie
etiam intrepide tuemus
Praepositorum non esse in
vesicis, quae Papa adbu
on Teutonico praefervi de
cretis ullo modo derogant.

MINALI.

in Judicio Caesaris audire
dicamus. 2. Magis ad
as, quam ad jus feudale
maniae feuda regalia su
ncipes Imperii sunt, sicut
exteri in alieno delinque
causis criminalibus mag
are debet. 6. Ad con
essa ratificatio. 7. Sc
on ad ultimum vite mo
ncipi in omnibus delictis

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

Centimetres
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
8
Inches
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
8
TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007